

Terenci Moix, el turista lúcid i efervescent

BOSTON GLOBE

PERE ANTONI PONS

El tram final de la vida d'un escriptor, sobretot si ha estat molt marcada en termes ideològics, mediàtics i/o socioeconòmics, condiciona, sovint de manera contraproduent, la visió que els lectors i la crítica tenen del conjunt de la seva trajectòria. És el que li ha passat a Terenci Moix (Barcelona, 1942-2003).

Als anys 80, Moix va emprendre una carrera literària i mediàtica en castellà tan exitosa i popular -va guanyar el premi Planeta, va presentar programes de televisió, va ficar-se en saraus i polèmiques diverses- que va acabar fent oblidar que hi havia hagut un altre Terenci abans del Terenci frívol, mig bandarra i mig diví, autor de *bestsellers*. Aquell primer Terenci, modern, fresc i trencador, d'una ambició literària i intel·lectual gegantina, no

tenia gaire res a veure amb el que, ja veterà i molt famós, a les entrevistes es guanyava l'audiència contant les batalletes dels seus amics del paper cuixé i lluint una actitud provocadora i juganera però inofensiva. Aquell Terenci abans de Terenci és el que el lector retrobarà a *Terenci als USA*, publicat per Proa el 1974 i ara recuperat per L'Avenç amb un pròleg de Borja Bagunyà.

Diu Bagunyà que, la tardor del 1972, Moix va aprofitar una llarga gira de l'obra teatral *Yerma* (l'estrella de la companyia era la seva amiguíssima Núria Espert i un dels actors era Enric Majó, aleshores la seva parella) per viatjar arreu dels EUA: Nova York, Filadèlfia, Las Vegas, Los Angeles, San Francisco, la gran Califòrnia... Naturalment, en va escriure un llibre.

Tot i que és ple de situacions, escenaris i idees que fa quaranta-cinc anys representaven una novetat però avui són arxiconegudíssims, el cert

és que el llibre s'aguanta la mar de bé, gràcies sobretot a la prosa bombollejant i virolada de Moix i a la manera que té d'observar-ho tot. En la mirada del Terenci que recorre els EUA conviuen la innocència de la curiositat genuïna i el disgust que provoquen l'exotisme agressiu i l'admiració decebuda.

El llibre funciona, alhora, com un relat de viatges, com un combatiu assaig sociopolític i cultural, com una autoanàlisi de les manies i les passions de l'autor i com la radiografia d'un país que, en aquells anys, vivia un període particularment convuls de conflictes i novetats: la ressaca hippy, la Guerra del Vietnam, les lluites i les reivindicacions dels homosexuals i les minories racials, la controvertida presidència de Nixon, l'efervescència de la contracultura...

Un dels aspectes més positivament sorprenents del llibre és la golafre pluralitat d'interessos de Moix. Parla de tot perquè tot li interessa. La història, l'arquitectura -d'un colossalisme que l'inquieta-, el cinema -lamenta la mort del vell Hollywood però no diu res del naixement del nou-, la literatura, la pornografia -que li sembla sòrdida-, la política, el consumisme, els marginats per la pobresa i la droga, Broadway...

Com passa a la gran majoria d'europaus que han escrit sobre Amèrica, tant la fascinació com la indignació que Moix sent pel país no tan sols es basen en el que és Amèrica sinó en el que podria -o hauria pogut- arribar a ser. Aquesta condició d'utopia fallida (però encara esperançadora) explica algunes opinions desmesuradament contundents contra la societat nord-americana. Dic desmesuradament contundents perquè Moix venia de l'Espanya franquista.

Com tots els escriptors honestos que escriuen sobre un lloc per on només estan de pas, Moix es reconeix culpable, és a dir, turista. Ara bé: el que conta és personal i estimulant. Sempre és una bona notícia la recuperació d'un bon llibre. ♦♦

TERENCI ALS USA
TERENCI MOIX
L'AVENÇ
260 PÀG. / 18 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Llibres a l'estiu

Ara s'acosta la temporada estival i, com ja passa des de fa uns anys, s'intenta fer un esforç des del sector editorial per incentivar les compres de cara a l'estiu. No se n'acaben de sortir. En el fons, el problema és el mateix: caldria que hi hagués vendes regulars mínimes durant l'any, normals, com passa en molts països. De manera que els esdeveniments estacionaris -estiu, Nadal, Sant Jordi- serien com una cirereta que culmina i dona esplendor a la normalitat. És el que passa, per exemple, a Islàndia, on hi ha el costum de regalar llibres per Cap d'Any. És una tradició recent, però tan potent com la de menjar raïm aquí a mitjanit. La diferència és que no deixen de comprar llibres la resta de l'any. Aquí, no. Fa uns quants dies, els rectors de la Feria del Libro de Madrid traspuaven alegria, una alegria una mica babauea, sentimentaloida, de riure fluix. Molt semblant, d'altra banda, a la que ens agafa per casa nostra després d'un bon Sant Jordi o una bona Setmana del Llibre en Català. Si recordem el cas de Madrid és perquè és el més recent i una mostra més de la tensió psicològica brutal que pateixen els editorials i sobretot els llibreters davant d'una professió tan polaritzada: Sant Jordi a Catalunya, la Feria a Madrid i després, una mica, Nadal a totes dues bandes. Resulta que enguany, amb bon temps, les vendes han pujat força. Per molts anys, no els volem gens de mal. I les manifestacions d'alegria han estat, com hem dit, fins i tot exagerades, de quan t'agafa un mig plor... d'alegria. Una reacció només fruit, com diem, de dies i dies de tensió previs.

Compra calenta

El senyor Manuel Gil, director de la Feria del Libro de Madrid, fins i tot havia tingut en compte que enguany, com que la fira començava el 31 de maig, arribarien visitants amb la nòmina calenteta a la butxaca. No em diguin que això és normal, igual que no és normal el que passa per Sant Jordi. Són anys d'experiència, de clamar als déus perquè, sobretot, no plougui i, en segon lloc, si no plou, que faci bon dia. I en tercer, que faci bon dia, però no gaire calor. I en quart... Saben que sovint el llibre no compra per la diada ja no es compra. I a esperar l'any vinent. Ara ve l'estiu, tota cuca viu... i llegeix. Arriba la paga doble. No es descuidin d'esgarrapar-ne un raconet per comprar un llibre. ♦♦

L'APARADOR

ARA

NO-FICCIO

Història del silenci
ALAIN CORBIN
Fragmenta

Alain Corbin fa un repàs de la història del silenci i analitza els significats que pot tenir aquesta paraula de la mà d'escriptors i pensadors del Renaixement i fins als nostres dies. El punt de partida és la concepció del silenci com alguna cosa més que "absència de soroll".

FICCIO

Creuer d'estiu
TRUMAN CAPOTE
Anagrama

Truman Capote va abandonar els manuscrits d'aquesta novel·la, que va començar a escriure el 1943, i no es van recuperar fins al 2004. En la novel·la, Grady McNeil, la jove i rica protagonista, ens convida a passar un estiu a Nova York, on l'amor i la tragèdia sembla que es donen la mà.

FICCIO

Fuck news
PAU ARENÓS
Salto de Página

Fuck news: Fabulacions / Cuentos / Ficciones / Reescribir la realidad después de leer los periódicos, ficció i realitat s'uneixen gràcies a Pau Arenós. L'humor, la caricatura i l'absurd són els que, curiosament, ajuden a entendre la realitat. Una reflexió sobre l'ús i el poder de la premsa.